

בבית המשפט העליון בשבתו כבית משפט גבוה לצדק

בג"ץ 8452/19

לפני: כבוד השופט י' עמית
כבוד השופט ג' קרא
כבוד השופט א' שטיין

העותרים: 1. עירית חברון
2. הווקף של חברון
3. הוועד לפיתוח חברון
4. נועמאן שאהין
5. לביב בדר
6. ח'לד בדר
7. רג'ב שאהין
8. עבדאללה כאתבה
9. עאדל דנדיס
10. עלי דנדיס
11. אחמד תמימי

נ ג ד

המשיבים: 1. מדינת ישראל
2. שר הביטחון
3. המינהל האזרחי לאיו"ש
4. המפקד הצבאי לאיו"ש

עתירה למתן צו על-תנאי

תאריך הישיבה: כ' באב התשפ"א (29.7.2021)

בשם העותרים: עו"ד סאמר שחאדה

בשם המשיבים: עו"ד אבי מיליקובסקי; עו"ד סיון דגן

פסק-דין

השופט א' שטיין:

1. עניינה של העתירה שלפנינו בהחלטת המשיבים בדבר הוצאתם של שני צווי תפיסה צבאיים במקרקעין בעיר העתיקה חברון, שבמרביתם זכויות קנייניות לעותרים.

העותרים מבקשים את ביטולם של צווים אלה. לטענתם, הצווים הוצאו שלא כדין, בחוסר סמכות ותוך הפעלה של שיקול הדעת אשר לוקה באי-סבירות קיצונית היורדת לשורש העניין.

רקע עובדתי

2. בשנת 1983 הוצא צו לתפיסת שטח תחנת האוטובוסים המרכזית בעיר חברון. התחנה נסגרה לפעילות כאשר כוחות צה"ל הוכנסו אליה, תפסו בה חזקה והקימו בה מחנה צבאי המכונה "פלוגת המתקנים" (להלן: התחנה המרכזית הישנה לאוטובוסים ו-הפלוגה, בהתאמה). יצוין כי בחלוף פרק זמן קצר, הוציא המפקח על התעבורה צו אשר קבע מקום חדש לתחנה המרכזית חלף המקום שנתפס. במהלך השנים שחלפו מאז, חודשה והוארכה התפיסה על ידי המפקד הצבאי באמצעות צווים שהלה הוציא.

3. ביום 7.4.2019 נחתמו על ידי אלוף פיקוד המרכז בצה"ל שני הצווים הצבאיים אשר עומדים במרכז העתירה דנן. צווים אלה האריכו את תוקף התפיסה הצבאית במקרקעין, כדלהלן:

א. צו בדבר תפיסת מקרקעין מס' 15/09/09 (הארכת תוקף מס' 3 ותיקון גבולות). צו זה מתייחס למתחם הכולל את מבנה התחנה המרכזית הישנה לאוטובוסים. לפי צו זה נתפס שטח של 2.981 דונמים בגוש 34021, חלקות 109, 85, 110, 86, 82, 80, 66, 70, 67, 142, 130, 87, 132, 87, 132, 72, 68, 61, 71 ו-69 (להלן: צו התפיסה הראשון).

ב. צו בדבר תפיסת מקרקעין מס' 16/02/02 (הארכת תוקף מס' 2). צו זה מתייחס למקרקעין הסמוכים למתחם התחנה המרכזית הישנה לאוטובוסים, ולפיו נתפס שטח של 1.372 דונמים בגוש 34021, חלקות 93, 91, 88, 81, 59, 142, 98-100, 96 ו-94 (להלן: צו התפיסה השני).

ג. שני הצווים הללו יחדיו ייקראו להלן הצווים או צווי התפיסה.

4. הצווים הומצאו למנהלת תיאום וקישור (נציגות יחידת תיאום פעולות הממשלה בשטחים באזור יהודה ושומרון) אשר המציאה אותם לעיריית חברון, היא העותרת 1 (להלן: עיריית חברון או העירייה). העירייה פועלת בהתאם לדין המקומי – הדין הירדני

– והמקרקעין מושא צווי התפיסה (להלן: המקרקעין התפוסים) נמצאים בתחום שיפוטה כרשות מקומית.

5. העותר 2 הוא הווקף של חברון – מוסד ציבורי המנהל פנקס רישומים של נכסי הווקף בחברון (להלן: הווקף).

6. העותר 3 הוא הוועד לפיתוח חברון – גוף ציבורי הפועל לשיקום העיר העתיקה בחברון ובין היתר מייצג תושבים פלסטיניים בהליכים משפטיים בעלי חשיבות ציבורית.

7. העותרים 4-11 הם תושבים פלסטיניים בעיר חברון ובעלי זכויות קנייניות במקרקעין התפוסים.

8. המשיבים – מדינת ישראל, שר הביטחון, המינהל האזרחי באזור יהודה ושומרון והמפקד הצבאי באזור יהודה ושומרון (להלן: המפקד הצבאי) – הם האחראים על פי דין לשמירת הסדר הציבורי והביטחון בעיר חברון ובכל איו"ש. כל המשיבים ייקראו יחדיו המדינה.

9. בשנים שחלפו מאז תפיסת המקרקעין ננקטו הליכים משפטיים נגד התפיסות; ואלה הם עיקריהם:

א. בג"ץ 469/83 חברת האוטובוסים המאוחדת הלאומית חברון בע"מ נ' שר הביטחון (1.4.1992) (להלן: בג"ץ 469/83). בגדרי הליך זה, חברת האוטובוסים המאוחדת הלאומית חברון בע"מ והווקף טענו נגד חוקיות צווי התפיסה הראשוניים. לטענתם, השיקול שעמד מאחורי הצווים אינו בטחוני אלא "התנחלותי". בית משפט זה דחה את העתירה בציינו כי נחה דעתו שהשיקול שעמד ביסוד התקנת הצווים הוא שיקול צבאי, וכי שיקול זה ממשיך לעמוד בעינו. כמו כן ציין בית המשפט, כי "אין בדחיית העתירה כדי למנוע מהעותרים לחזור ולהעלות הטענה כי עם שינוי הנסיבות חל שינוי בצורך הצבאי. פסק-דיננו זה משקף את הצורך הצבאי כפי שהוא נראה לנו מאז מתן הצו על-תנאי ועד היום".

ב. בג"ץ 1634/92 וקף תמים א-דרי נ' שר הביטחון (16.3.1993) (לא פורסם). בעקבות החלטה לאשר את מגוריהם בקרוואנים של מתיישבים ישראלים בשטחה של פלוגת המתקנים, כך שהמתחם יחולק לשטח צבאי, בו החזיקה הפלוגה הצבאית, ולשטח אזרחי שבו מתגוררים המתיישבים הישראליים, הוגשה לבית משפט זה

עתירה, אשר נמחקה לאחר שהוסכם כי העותרים יגישו תובענה לבית המשפט המחוזי בירושלים, אשר לימים נמחקה גם היא ללא בירור ענייני.

ג. בג"ץ 6492/08 עמותת ש.ע.ל. מפעלים חינוכיים נ' מפקד כוחות צה"ל באיו"ש (14.1.2010). בעתירה זאת נדרש פינוי האזרחים הישראליים ששוכנו על מקרקעין הנמצאים בחלקם, לפי הנטען, בבעלות של תושבים פלסטיניים – זאת, כדי למלא את מה שתואר על ידי העותרים כצרכים מדיניים התנחלותיים. מנגד, טענה המדינה כי שיכון אזרחי ישראל על המקרקעין שנתפסו לצורך צבאי הינו מוצדק בהיותו משרת את מטרות צה"ל; וכי בכל מקרה, מן הדין לדחות את העתירה בשל שיהוי ניכר בהגשתה. המדינה תמיכה טענותיה, בין היתר, בהתבסס על חוות דעת שניתנה בנושא על ידי היועץ המשפטי לאזור יהודה ושומרון (נספח י"ב לעתירה; להלן: חוות הדעת). בית משפט זה דחה את העתירה על הסף משני טעמים: (1) העדר זכות עמידה לעותרים דשם (שאינם העותרים בהליך שלפנינו); ו-(2) המתויישים הישראלים החלו להתגורר במקום כעשרים שנה לפני הגשת העתירה – ומכאן שיהוי הכבד שבכל מקרה אינו מאפשר לעותרים לקבל את מבוקשם.

10. בחודש אוגוסט 2016 הונחו מבנים יבילים נוספים בחלקות 80 ו-87 הנמצאות בבעלות עיריית חברון. באותה עת הצווים לא היו בתוקף והעירייה הגישה עתירה בדרישה לסלק את המבנים מהמקרקעין התפוסים (ראו: בג"ץ 5863/17 עיריית חברון נ' מדינת ישראל (4.4.2019); להלן: בג"ץ 5863/17). המדינה, בתגובה, טענה כי המקרקעין נמצאים בגדר צו תפיסה זה למעלה משלושים שנה והצהירה כי בכוונתה לחדש את הצווים. בנוסף, טענה המדינה כי המבנים הוקמו לשם מגורי החיילים וזאת מאחר שמגורי החיילים הקודמים היו מצויים במצב ירוד. לנוכח הצהרתה של המדינה ולאור המלצתו של בית המשפט כי העירייה תשיג נגד הצווים החדשים לכשיחתמו, חזרה בה העירייה מהעתירה וזו נמחקה תוך שמירת זכויות.

11. בהתאם להחלטות ממשלה לקידום ופיתוח הישוב היהודי בחברון, הגישה המדינה בקשת היתר בנייה לוועדה לתכנון ובניה של המנהל האזרחי עבור בנייה של 31 יחידות דיור על כ-10,000 מ"ר בחלקות 110 ו-130. ביום 18.10.2017 אישרה מועצת התכנון העליונה התיישבות יהודית במקרקעין, עבור פרויקט התיישבות המכונה "רובע חזקיה" (להלן: החלטת הוועדה ו-רובע חזקיה, בהתאמה) – זאת, חרף התנגדותה של עיריית חברון. העירייה הגישה ערר אשר נדחה על ידי ועדת המשנה להתנגדויות של מועצת התכנון העליונה ביום 6.11.2019; ובהמשך לכך, הגישה העירייה עתירה לבית

משפט לעניינים מינהליים ירושלים נגד מתן היתר הבניה. בית המשפט לעניינים מינהליים דחה את העתירה ביום 29.9.2021 לאחר שלא מצא כי נפל פגם בהחלטת הוועדה לאשר את בקשת ההיתר (ראו: עת"מ (י-ם) 23389-02-20 עיריית חברון נ' המינהל האזרחי ואח' (29.9.2021)). לבקשת העירייה, ניתן צו ארעי האוסר על הריסת מבנים המיועדים לשימור במסגרת עבודות המשיבים בשטח על מנת לאפשר לה להגיש ערעור. ערעור כאמור אכן הוגש לבית משפט זה, בד-בבד עם בקשה למתן סעד זמני לעיכוב ביצוע הריסת מבני התחנה המרכזית הישנה, וזאת לתקופת הערעור. ביום 15.11.2021 הורה בית משפט זה (השופט ע' גרוסקופף) למדינה להימנע מהריסה או פגיעה במבני התחנה המרכזית הישנה של העיר חברון הקיימים במתחם רובע חזקיה, וזאת עד להכרעה בערעור (ראו: עע"מ 7061/21 עיריית חברון נ' ממשלת ישראל). דיון בערעור עתיד להתקיים ביום 9.3.2022.

12. כאמור, ובהתאם להצהרתה של המדינה במסגרת בג"ץ 5863/17, ביום 7.4.2019 נחתמו הצווים על ידי אלוף פיקוד המרכז בצה"ל. בצווים אלו שוננו גבולות התפיסה והורחבו לשטח של 2.981 דונם, בעוד שעל פי הצווים הקודמים נתפס שטח של 2.8 דונם. העותרים הגישו התנגדות לצווים וטענו כי מטרת הארכת תוקפם היא קידום "מטרות התנחלות" וטענו נגד הבנייה בחלקות 110 ו-130. ההתנגדות נדחתה על ידי המשיבים ביום 18.9.2019 בנימוק שהארכת תוקף הצווים נעשתה "משיקולים מבצעיים צבאיים", וכי חלקות 110 ו-130 הועברו לניהול והחזקה של הממונה על הרכוש הממשלתי עם כניסת כוחות צה"ל לאזור יהודה ושומרון. במכתב דחיית ההתנגדות הדגישו המשיבים כי השטח מושא הצווים נתפס כבר בשנת 1983, וכי התפיסה הועמדה לביקורת שיפוטית מספר פעמים בהן נקבע כי "הצורך המבצעי שעומד בבסיס הצווים שריר וקיים, מידתי וסביר" (נספח י"א לעתירה) (להלן: ההתנגדות).

13. יצוין כי ביום 5.2.2020 חתם המפקד הצבאי על צו בדבר תפיסת מקרקעין מס' 15/09/ת (הארכת תוקף מס' 5 ותיקון גבולות מס' 2), במסגרתו צומצמו גבולות התפיסה ונגרעו חלקות 110 ו-130 מהמקרקעין התפוסים, כך שהשטח התפוס צומצם מ-2.981 דונמים ל-1.945 דונמים (להלן: צו התפיסה החדש).

14. בשל דחיית התנגדותם ומשנחתמו צווי התפיסה, פנו העותרים לבית משפט זה בבקשה כי נוציא מלפנינו צו-על-תנאי אשר יחייב את המשיבים לבוא וליתן טעם כדלקמן:

א. מדוע לא יבוטלו צווי התפיסה מפאת פגמים חמורים שנפלו בהפעלת שיקול הדעת בעת הוצאתם?

ב. מדוע לא יבוטלו הצווים לנוכח הוצאת היתר בניה על חלק מהשטח שנתפס מכוחם עבור הקמת "מוקד התנחלות" במגרש שלעותרת 1 זכויות קנייניות בו?

ג. מדוע לא יבוטלו הצווים מחמת שקילת שיקולים זרים ומפלים בעת קבלת ההחלטה להאריך את תוקפם ובהיותה של החלטה זו בלתי סבירה בעליל?

למען שלמות התמונה יצוין כי בסמוך ליום 6.12.2020 החלו המשיבים בביצוע עבודות במקרקעין התפוסים לשם הקמת מבנה צבאי משולב הכולל, בין היתר, משרדים, מגורים, בית כנסת, חללים טכניים, בונקר תחמושת ואיזור פריקה וטעינה של ציוד צבאי. בעקבות כך, הגישו העותרים בקשה לקבלת צו ביניים אשר יאסור על המשיבים לבצע במקרקעין התפוסים כל עבודה שיש בה כדי לשנות את המצב הקיים, ובפרט עבודות חפירה או בניה עבור הקמת בית כנסת. ביום 20.1.2021 דחה בית משפט זה (השופט נ' סולברג) את בקשת העותרים משום שסבר כי אין הצדקה למתן הצו, זאת לנוכח העובדה כי המקרקעין נתונים בתפיסה צבאית משנת 1983, ובשים לב לצורך הביטחוני שעליו הצביעו המשיבים.

טענות הצדדים

15. העותרים טוענים כי הארכת תוקף הצווים נעשתה שלא כדין משום שהמפקד הצבאי לא עמד בחובתו לנהוג על פי כללי המשפט הבינלאומי וכללי המשפט המינהלי הישראלי אשר חלים על האזור, בהיותו שטח כבוש או שטח הנתון לתפיסה לוחמתית. לטענת העותרים, משפקע הצורך הצבאי והיות צו התפיסה זמני מטבעו, על המפקד להשיב את החזקה במקרקעין לאוכלוסייה הפלסטינית. בכל מקרה טוענים העותרים כי היה על המפקד לערוך שימוע למתנגדים בטרם קבלת ההחלטה על הארכת תוקפם של הצווים.

16. העותרים מפנים לתקנה 43 ולתקנה 23(g) לתקנות הנספחות לאמנת האג הרביעית בדבר דיניה ומנהגיה של המלחמה ביבשה, 1907 (להלן: התקנות או תקנות האג, תקנה 43 ו-תקנה 23(g), בהתאמה). לשיטתם, תקנה 43 קובעת את המסגרת

הנורמטיבית לפעילות הצבא בשטח הצוים ומתווה עקרונות מנחים להפעלת שיקול דעתו בעת שימוש בכוח השלטוני וניהול שטחים אלו – עיקרון טובת האוכלוסייה המקומית ועיקרון שימור המצב הקיים. לשיטתם, תקנה 23 מחייבת את המפקד הצבאי לכבד ולשמור על רכושה של האוכלוסיה המקומית, למעט בעת קיומו של צורך צבאי חיוני בזמני סכסוך מזוין. בהתאם, טוענים העותרים כי הארכת תוקף הצוים נעשתה בחריגה מסמכות, מבלי להתחשב בזכויותיהם הקניינות במקרקעין מושא הצוים, ומתוך מטרה אחת – לקדם התיישבות יהודית במקרקעין. בהקשר זה מפנים העותרים גם לאמנת ג'נבה הרביעית משנת 1949 בדבר הגנת אזרחים בזמן מלחמה (להלן: אמנת ג'נבה הרביעית) ולאמנת רומא, שלדבריהם מטילות חובה לשמור על קנייני הפרטי של אוכלוסיות מוגנות. עוד טוענים העותרים כי החלטה מושא העתירה נסמכת על שיקולים זרים ונגועה באפליה פסולה, מאחר שהמשיבים היטיבו עם המתישבים היהודים על חשבון זכויות הקניין והאינטרסים של העותרים והאוכלוסייה המקומית הפלסטינית, ולא איזנו באופן ראוי את מידת הנזק הצפוי לבעלי הקניין מהמשך התפיסה או, למצער, לא בחנו חלופות שפגיעתן פחותה.

17. העותרים מוסיפים ומלינים על דחיית התנגדותם לביצוע הצוים, וטוענים כי הנימוקים שעמדו בבסיס הדחייה היו בלתי שלמים ובלתי סבירים. לטענתם, המשיבים ביססו את הדחיה בעיקר על הצורך הצבאי שעמד בבסיס התקנת הצוים במקור, ושקיבל תוקף במסגרת בג"ץ 496/83. עם זאת, העותרים טוענים כי בגדר אותו בג"ץ לא נחסמה דרכם להגיש עתירה נוספת – כמו זו שבה קא עסקינן – למען בחינת חוקיות הצוים מחדש, לנוכח חלוף הזמן ושינוי הנסיבות, שלטענתם חל מאז תפיסת המקרקעין לראשונה וביניהן מתן היתרי הבניה להתיישבות יהודית בשטחים המוחזקים.

18. לטענת העותרים, כעת, לאחר החלטת הממשלה והחלטת הוועדה למתן היתר, התגלה הצורך האמיתי והבלעדי בתפיסת המקרקעין והוא הקמת התיישבות יהודית. העותרים מוסיפים וטוענים כי החלטות אלה מעניקות אישור להתיישבות יהודית אזרחית במקרקעין התפוסים, מצביעות על הכוונה המקורית להוצאת הצוים ומפריכות את טענות המדינה בהליכים המשפטיים הקודמים אשר נסובו על הצוים. העותרים טוענים כי סעיף 49(6) לאמנת ג'נבה הרביעית אוסר על העברת אזרחים זרים לשטח התפוס. עוד לעניין זה, טוענים העותרים כי על פי הדין המקומי – חוק הבעלים והשוכרים הירדני מס' 62 משנת 1953, וכעולה מחוות הדעת שצורפה לעתירה, אסור לפנות דייר מוכר מהמושכר, גם לאחר סיום תקופת השכירות, אלא בהתקיים אחת מהעילות הנקובות ברשימה סגורה בחוק. לטענתם, עולה מחוות הדעת כי גם אם מקיימת עילת פינוי, בהיעדר צו בית משפט

הזכויות אינן נשללות; ומשלא הוצא לה צו פינוי, טוענת העירייה כי זכויותיה עומדות בעינן.

19. באשר לחלקות 110 ו-130, טוענת עיריית חברון כי היא בעלת זכויות של דיירות מוגנת בחלקות אלה מכוח הסכמי שכירות שחתמה, תחילה, עם האפוטרופוס הירדני, אשר מונה לתפקיד זה בתקופת השלטון הירדני, ומאוחר יותר עם הממונה על הרכוש הממשלתי. העירייה טוענת כי משהוחלט על גריעת חלקות אלה מהמקרקעין התפוסים, יש להחזירן לשימושה.

20. מכל המפורט, טוענים העותרים כי החלטת המפקד הצבאי להוציא את הצווים היא בלתי סבירה, אינה מידתית ושרירותית. בהתאם, מבקשים העותרים כי בית משפט זה יידרש לבחינת הצורך הצבאי שהיה קיים עובר לתפיסת המקרקעין בשנת 1983 ולצורך הצבאי בתפיסת השטחים כיום, ועותרים לביטול הצווים ולהשבת המקרקעין לבעליהם או, למצער, לצמצום שטח התפיסה בצורה משמעותית מזה הנקוב בגדר צווי התפיסה.

21. מנגד, המדינה סבורה כי צו התפיסה החדש מהווה שינוי בתשתית העובדתית העומדת בבסיס העתירה דנן, ולכן העתירה התייתרה ודינה להימחק. לטענת המדינה, ככל שחפצים העותרים להשיג על צו התפיסה החדש, עליהם להגיש עתירה מעודכנת ולהגדיר את עילותיה – ככל שאלו קיימות – מחדש.

22. לגופה של העתירה, עומדת המדינה על הרקע הביטחוני שהוביל להוצאת צווי התפיסה. לטענתה, אותם הנימוקים שעמדו בפני בית משפט זה בעתירות הקודמות, רלבנטיים גם כעת, לרבות ההיסטוריה הביטחונית בגזרה. המדינה מדגישה כי המקרקעין מצויים תחת תפיסה צבאית זה קרוב לארבעים שנה, ולא בכדי מיקום זה נבחר להקמת המחנה הצבאי, שכן הוא מצוי בסביבה בה התקיימה פעילות טרור, בלב שלוש נקודות ההתיישבות הישראלית בחברון. לטענתה, מדובר בחלק אסטרטגי ורגיש בעיר חברון, וטעמים צבאיים – כמו האפשרות למענה ביטחוני מהיר – הם שהצדיקו את בחירת השטח המדובר לתפיסה צבאית. לטענת המדינה, טעמים אלה עמדו כבר בביקורת שיפוטית של בית משפט זה ואושרו במסגרת בג"ץ 469/83.

23. לטענת המדינה, עבודות הבניה מתוכננות עבור שדרוג נדרש בתשתיות המבצעיות העומדות לרשות הפלוגה, וכי בטרם הוצאת הצווים נבחנו חלופות שונות לצמצום התפיסה של המקרקעין. ברם, למעט השינוי שנעשה במסגרת החתימה על צו התפיסה החדש, לא נמצאה אפשרות לגרוע חלקות נוספות מבלי שהדבר יפגע באופן

משמעותי בצרכים הביטחוניים. כך למשל, מפרטת המדינה בתגובתה כי נשקלה האפשרות להעתיק את הפלוגה למקום אחר במרחב העיר חברון, וכן האפשרות לבנות את התוספות הנדרשות לפלוגה על חלקות 110 ו-130, אולם לא נמצאה חלופה במקום אסטרטגי שתאפשר להגן באופן ראוי על ההתיישבות הישראלית בחברון מהבחינה הביטחונית, ותעמוד בכל התכולות הנדרשות בתא השטח הצבאי מבחינה הנדסית.

24. בהקשר זה, מבהירה המדינה כי חלקות 110 ו-130, אשר נגרעו כאמור בצו החדש, רשומות ברישומי הטאבו המנדטוריים ובספרי מס הרכוש העירוני על שם יהודים. המדינה מוסיפה ומבהירה כי חלקות אלה הועברו לניהולו של הממונה על הרכוש הממשלתי, שכאמור השכיר את השטח לעירייה, וכי טענת העירייה לדיירות מוגנת בחלקות הללו חורגת ממסגרת העתירה. בכל מקרה, טוענת המדינה כי אף מבלי להתחשב בכך שהחלקות רשומות על שם יהודים, ואף אלמלא הבניה המתוכננת בסמוך לפלוגה הצבאית, המפקד הצבאי עומד על כך שלא ניתן להחזיר לשימוש העירייה שטח מהמקרקעין התפוסים, משום ששימוש או בינוי בקרקע על ידי פלסטינים במקום רגיש זה יפגע באופן משמעותי בביטחון האוכלוסייה הישראלית באזור וביטחון הפלוגה הצבאית היושבת שם.

25. לשיטת המדינה, מאחר שצווי תפיסת המקרקעין הוצאו לתכליות צבאיות ביטחוניות מובהקות, מתוקף סמכותו של המפקד הצבאי לפי תקנה 52 לתקנות האג והתבסס על פסיקה ענפה של בית משפט זה – העתירה נעדרת עילה להתערבות ויש לדחותה על הסף. כן מדגישה המדינה, כי כל טענות העותרים אשר נוגעות לשיקולים זרים ומטרות כגון קידום התנחלות יהודית הועלו בעבר ונדחו על ידי בית משפט זה.

דיון והכרעה

26. כבר בשנת 1983 הלינו העותרים על התפיסה וטענו כי השיקול העיקרי לתפיסת המקרקעין הוא לא ביטחוני כי אם "התנחלותי". טענה זו נידונה ונדחתה על ידי בית משפט זה במסגרת בג"ץ 469/83. גם במסגרת עתירה זו, שבים העותרים וטוענים נגד צווי התפיסה והשיקולים שהובילו להוצאתם בכלל, ובפרט נגד הארכת תוקפם האחרונה. העותרים מבקשים כי נבחן כעת שוב את הצורך הצבאי שהיה קיים עובר לתפיסת המקרקעין.

27. בג"ץ 469/83 אמנם לא חסם את דרכם של העותרים מלתקוף את המשך תפיסת המקרקעין ואת קיומו של הצורך הצבאי בכך, אולם הוא כן סתם את הגולל באשר לעצם

הצורך הצבאי בתפיסת המקרקעין מלכתחילה. הפיגועים שבוצעו בסביבת התחנה המרכזית הישנה לאוטובוסים בחברון הם שיצרו את הצורך הצבאי-ביטחוני שבעקבותיו הוצא צו לתפיסת המקרקעין על ידי צה"ל – זאת, עבור האפשרות למתן מענה ביטחוני מהיר בשעת הצורך.

28. השיקול הצבאי-ביטחוני לעצם תפיסת המקרקעין, כפי שהוצג לפנינו במסגרת עתירה זו, וכפי שנומק בפני בית משפט זה בעבר, ממשיך לעמוד בעינו כהצדקה מספקת לתפיסת המקרקעין בשנת 1983. כיום, בחלוף כ-40 שנה ממועד תפיסת המקרקעין על ידי כוחות צה"ל, הדברים שבית משפט זה אמר בבג"ץ 469/83 ממשיכים להיות רלבנטיים:

"שיקול זה מתבסס על התפיסה כי קיומו של מתחם בלב המרכז הישן והצפוף של העיר חברון, בו מצויה תנועה רבה של בני אדם, מהווה מפגע בטחוני. ליד שטח התחנה בוצעו מספר פיגועים. זאת ועוד: בשל הסמיכות למרכז המסחרי ולשכונות צפופות המהוות מוקדים לאלימות רחוב ולפעילות חבלנית בחברון קיים צורך מיוחד ביכולת נידוד טובה ונוחה לכוחות הצבא, וזאת כדי להזרים כוחות צבא בזמן הקצר ביותר לכל קריאה. נוכחות הצבא באיזור התחנה המרכזית הישנה לאוטובוסים מאפשרת נגישות לאירועים גם בתנועה ברגל, ויש בה כשלעצמה גורם מרגיע. יצוין כי השיקול התעבורתי – אשר שימש בסיס להעברת מיקומה של התחנה למקום אחר – גם הוא נראה בעינינו ראוי וכחוקי".

29. עוד מלינים העותרים נגד אופן הפעלת שיקול דעתו של המפקד הצבאי. בתוך כך, טוענים העותרים כי נשקלו שיקולים זרים וכי התקבלה החלטה אשר מפלה את האזרחים הפלסטיניים לרעה בהשוואה לאזרחי ישראל.

30. התפיסה הצבאית בחברון מבוססת על האמור בתקנה 52 לתקנות האג בעניינה של תפיסה לוחמתית ועל החלטות הממשל הצבאי, שבראשו עומד המפקד הצבאי אשר פועל מכוחו של המשפט הבינלאומי הפומבי (ראו: בג"ץ 4330/17 עיריית חברון נ' מדינת ישראל, פס' 8 לדבריו של השופט נ' סולברג והאסמכתאות שם (26.9.2017); בג"ץ 2056/04 מועצת הכפר בית טוריק ואח' נ' ממשלת ישראל, פ"ד נח(5) 807, 831 (2004) (להלן: בג"ץ 2056/04)). בהתאם, כל הפעלת סמכותו של המפקד צריכה לקיים הן את כלליו של המשפט הבינלאומי והן את עקרונותיו של המשפט המינהלי הישראלי, תוך כיבוד הדין המקומי שחל באזור (ראו: בג"ץ 393/82 ג'מעית אסכאן אלמעלמון

אלתעאוניה אלמחודדה אלמסאוליה נ' מפקד כוחות צה"ל באזור יהודה והשומרון, פ"ד לז(4) 785, 793, 798 (1983); בג"ץ 69-81 אבו עיטה נ' מפקד אזור יהודה והשומרון, פ"ד לז(2) 197, 231, 235 (1983)).

31. שיקול דעתו של המפקד הצבאי הוא שיקול מקצועי דעת רחב – זאת, מאחר שמדובר בקבלת החלטות שבבסיסן אחריות המפקד לביטחון האזור אשר מסתמכות על ידע צבאי, על ניתוח של נתונים בשטח בהיבט הביטחוני והלוגיסטי, ועל האיזונים הרגשיים השונים בין צרכי הצבא לבין צרכי האוכלוסייה המקומית, אשר כוללים, בין היתר, את השלכות הרוחב של כל החלטה והחלטה (ראו: בג"ץ 7957/04 מדאעבה נ' ראש ממשלת ישראל, פ"ד ס(2) 477, 508 (2005) (להלן: בג"ץ 7957/04)). למרות שהמפקד הצבאי פועל מחוץ לישראל, בית משפט זה יעביר את החלטותיו תחת שבט ביקורתו, שכן, כדבריו של הנשיא א' ברק, "כאשר החלטות המפקד הצבאי או פעולותיו פוגעות בזכויות אדם, הן שפיטות. דלתו של בית המשפט פתוחה. הטענה כי הפגיעה בזכויות אדם נעשתה משיקולי ביטחון אינה שוללת ביקורת שיפוטית. "שיקולי ביטחון" או "צורך צבאי" אינן מילות קסם" (בג"ץ 7957/04, בעמ' 508). ביקורת זו הכרחית, כמו במקרה של כל רשות מינהלית אחרת, שכן היא מונעת שימוש בכוח שלטוני באופן עריץ, ומוודאת כי בהפעלת שיקול הדעת לא השתרבבו תכליות זרות (ראו: דפנה ברק ארז משפט מינהלי ב 619 (2010); ראו גם: יורם דינשטיין "ביקורת שיפוטית על פעולות הממשל הצבאי בשטחים המוחזקים" עיוני משפט ג 330, 331-332 (תשל"ג-תשל"ד); בג"ץ 7957/04, בעמ' 495; בג"ץ 256/72 חברת החשמל למחוז ירושלים בע"מ נ' שר הבטחון, פ"ד כז(1) 124, 137 (1972)).

32. עם זאת, כפי שאין בית משפט זה מתערב בשאלה של מומחיות, כך גם בענייני צבא בית המשפט לא ישים את שיקול דעתו במקום זה של המפקד הצבאי, אלא רק ישאל עצמו אם מפקד צבאי סביר יכול היה לקבל את ההחלטה שנתקבלה על ידו (ראו: בג"ץ 7015/02 עג'ורי נ' מפקד כוחות צה"ל בגדה המערבית, פ"ד נו(6) 352, 375 (2002); בג"ץ 2056/04, בעמ' 843). התערבותו של בית משפט זה בשיקול דעתו של המפקד הצבאי מצומצמת עד מאוד: על מנת שנמצא מקום להתערב, עלינו להיות משוכנעים כי בשיקול הדעת של הרשות השתרבבו שיקול זרים; ובענייננו, כי תפיסת המקרקעין אכן מהווה "ניצול לרע ואמתלה למטרות אחרות" (ראו: בג"ץ 390/79 דויקאת ו-16 אח' נ' ממשלת ישראל, פ"ד לד(1) 21 (1979) (להלן: בג"ץ 390/79); בג"ץ 606/78 אויב ו-11 אח' נ' שר הביטחון ואח', פ"ד לג(2) 113, 117 (1979) (להלן: בג"ץ 606/78)).

33. לאחר עיון בכתובים ושמיעת טיעוני הצדדים, הגעתי למסקנה כי בנסיבות העניין לא ניתן לומר שהחלטת המדינה להאריך את תוקף הצווים היא בלתי סבירה באופן קיצוני. מטעם זה, איני מוצא כי קיימת עילה להתערבותנו בצווים מושא העתירה. החלטת התפיסה המקורית התבססה על צורך ביטחוני מובהק שנבע מאלימות ועימותים באזור הצפוף של התחנה המרכזית הישנה. בחלוף הזמן, הצורך הצבאי בתפיסת השטחים נשמר לנוכח המתרחש באזור, אשר הוסיפה להצטבר סביב אזור הישוב היהודי בחברון. כך, מפירוט האירועים הביטחוניים המרכזיים שהציגו המשיבים עולה כי אירועים ביטחוניים קשים המשכו לפקוד את האזור גם בשנים האחרונות. יוזכר כי מדובר במקרקעין התפוסים מזה 40 שנה. בהתאם לכך, החלטות נוספות שנתקבלו על ידי המפקד, כמו שדרוג הבסיס הצבאי, נבעו מהצורך באחיזה בנקודה אסטרטגית זו, ואלו משמרות את תכלית ההגנה על הישראליים – חיילים ואזרחים – במקום המועד לפורענות. הווה אומר: בכל הקשור לסביבתם המתוחה של המקרקעין התפוסים, לא חל שום שינוי נסיבות מהותי-ביטחוני. החלטת המפקד הצבאי בדבר הוצאת צווי תפיסת המקרקעין חוסה על-כן בצלה של חזק התקינות המינהלית, שאותה העותרים לא הצליחו להפריך.

34. העותרים טוענים כי לא נערך להם שימוע בטרם ההחלטה על הוצאת הצווים בדבר הארכת תפיסת המקרקעין – זאת, על אף שזכויותיהם נפגעות מהחלטה כאמור. המדינה טוענת כי העותרים ידעו על הכוונה להמשיך את התפיסה, וכי ניתנה להם האפשרות להלין כנגד הצווים במסגרת ההתנגדות שהגישו. טענת המדינה מקובלת עלי. טענותיהם של העותרים נשמעו בצורה הולמת במסגרת ההתנגדות שהגישו לצווים, אשר, כאמור, נידונה ונדחתה ביום 18.9.2019. כידוע, "דרכי השמיעה רבות הן ומגוונות ומשתנות על-פי הנסיבות" (ראו: בג"ץ 161/84 חברת ווינדמיל הוטל בע"מ נ' שר הפנים, פ"ד מב(1) 793, 797 (1984)). כמו כן, ישנן נסיבות בהן שימוע מאוחר אף הוא יכול להיות יעיל (ראו: יצחק זמיר הסמכות המינהלית, בעמ' 823 ואל"ך) – ובנסיבות כאלה אין הבדל אם הטענות נגד ההחלטה נשמעו לפני קבלתה או אחריה (ראו: בג"ץ 549/75 חברת סרטי נח בע"מ נ' המועצה לבקורת סרטי קולנוע, פ"ד ל(1) 757, 761 (1976)). במקרה דנן, מאחר שמדובר בתפיסת מקרקעין שמתקיימת מזה שנים רבות, זכות העותרים להישמע לא נפגעה.

35. באשר לעבודות הבניה שנעשות במקרקעין על מנת לשפר את התשתיות המבצעיות העומדות לרשות הפלוגה – כפי שכבר נפסק, "אפילו צורכי הצבא הם צרכי הצבאיים ולא צורכי הביטחון הלאומי במובנו הרחב" (ראו: בג"ץ 393/82 המוזכר לעיל, בעמ' 795-796, והאסמכתאות שם). מטעם זה, הצורך בשדרוג מתקן הפלוגה אינו מוטל בספק. באשר למקום המתקן המשודרג – הוצגו לפנינו נימוקים לפסילת החלופות וחוות

הדעת ההנדסית שנערכה לגביהן, אשר מצאה כי לא ניתן להקים את המוצב בתוך תאי השטח החלופיים שהוצעו. למשל, מטעמים הנדסיים נדחתה האפשרות להקים את המבנה הצבאי על חלקות 110 ו-130, אשר נגרעו מצו התפיסה, מאחר שמדובר בחלקות קטנות מדי וצרות מדי להנחת התשתיות הנדרשות. חלופה כאמור נמצאה בלתי מתאימה גם מאחר שהקמת המבנה על חלקות 110 ו-130 תחסום את הגישה לרובע חזקיהו ותצריך שימוש בחלקות נוספות המצויות בבעלות פרטית פלסטינית. מהבחינה הביטחונית נדחתה חלופה זו לנוכח הנחיות הביטחוניות הקשורות להגבלות בניה לגובה ולקרבה גדולה מידי לאוכלוסייה האזרחית המתגוררת בצמוד.

36. באשר למחלוקת סביב גריעת מקרקעין נוספים מעבר או במקום חלקות 110 ו-130 ועניין החזרת השימוש בחלקות אלה לעירייה, שוכנעתי כי המפקד הצבאי בחן חלופות לצמצום השטח התפוס ואת האפשרות לגריעת חלקות אחרות בנוסף או במקום לחלקות 110 ו-130, אולם הגיע למסקנה כי המקום האסטרטגי אינו בר-החלפה וכי לא ניתן לגרוע עוד מהשטח התפוס. המפקד הצבאי גם נדרש לאפשרות של החזרת השימוש בחלק מן המקרקעין לפלסטינים. בהקשר זה, מקובלת עלי מסקנת המפקד לפיה החזרת מקרקעין הצמודים לפלוגה עלולה לפגוע בביטחון האוכלוסייה הישראלית באזור ובביטחון הפלוגה הצבאית היושבת שם.

37. העותרים הפנו בטענותיהם למשפט הבינלאומי הפומבי שעניינו חובותיה של ישראל כמעצמה המחזיקה בשטח תפוס לפי תקנות האג. חובות כאמור מהוות חלק מהמשפט בינלאומי המינהגי. לפיכך, ובהיעדר חוק סותר, הן מהוות חלק מהדין הישראלי (ראו: יורם דינשטיין "התנחלויות וגירושים בשטחים המוחזקים" עיוני משפט ח' 188, 189 (תשל"ט-תש"ם)). העותרים טוענים כי התיישבות יהודית בשטח מהווה אינדיקציה לכך שהצורך הצבאי הוא בגדר נימוק סרק וכי מדובר בתפיסה המנוגדת לאמנת האג. דא עקא, יישוב אזרחים ישראלים במקרקעין התפוסים אינו מפקיע מניה וביה את קיומו של הצורך הביטחוני במקרקעין ואת ההצדקות לתפיסתם הצבאית. יתרה מכך: כפי שנפסק בעבר, נוכחות יהודית אזרחית מהווה חלק מתפיסת ההגנה המרחבית של צה"ל באזור (ראו: בג"ץ 606/78, בעמ' 132; בג"ץ 390/79, בעמ' 4). זאת, מאחר שנוכחותם של אזרחי המדינה המחזיקה במקרקעין תפוסים "תורמת תרומה נכבדה למצב הבטחוני שבאותו שטח ומקילה על הצבא את מילוי תפקידו" (ראו שם, בעמ' 118). בהקשר זה אציין כי הנני נמנע מלדון בחוקיותו של ההיתר לבניית יחידות דיור עבור אזרחים ישראלים, מאחר שנושא זה עומד לדיון בהליך מקביל, אשר מתנהל גם הוא בפני בית משפט זה.

38. משלא הופרכה חזקת התקינות אשר חלה על הצווים, אין לי אלא להגיע למסקנה כי בהוצאתם לא נפל שום פגע הקורא להתערבותנו. משכך, אציע לחבריי לדחות את העתירה ללא צו להוצאות.

ש ו פ ט

השופט י' עמית:

1. מבנה המגורים הידוע כ"רובע חזקיה", אמור להיבנות על חלקות 110 ו-130, אשר שוחררו מצו התפיסה. הנושאים הנוגעים להיתר הבנייה וענייני התכנון והבנייה של הרובע (כמו שטח הבניין, גובה הבניין וקווי הבניין), נדונו בפסק דינו של בית המשפט לעניינים מינהליים מיום 29.9.2021, שעליו תלוי ועומד ערעור בבית משפט זה (עע"מ 7061/21), והם אינם מענייננו.

2. הצורך לשדרג את מבנה פלוגת המתקנים, לאחר שנים שבהן נעשה שימוש במבנים יבילים, מובן, הן בשל הצרכים המבצעיים והן על מנת לאפשר תנאים הולמים לחיילים המאיישים את הפלוגה. אך השאלה האמיתית שעמדה לפתחנו בעתירה דנן אינה נסבה על בניית מבנה הפלוגה. השאלה היא, מדוע בניית מבנה הפלוגה לא נעשתה על חלקות 110 ו-130 (השטח המסומן בצהוב בתצ"א שצורפה לתגובת המשיבים) ועל השטח הצמוד לו, וחלף זאת, בחר המפקד הצבאי לעשות שימוש בשטח שנתפס בצווי התפיסה, שטח המצוי בבעלות פרטית פלסטינית (השטח המסומן באדום בתצ"א).

3. לא אכחד כי התלבטתי בשאלה זו, אך לסופו של יום, אני נכון לקבל את עמדת המשיבים שלפיה נבחנו החלופות השונות לבניית מבנה פלוגת המתקנים, לרבות בנייה על חלקות 110 ו-130, אך אלה לא נמצאו מתאימות בהיבטים ההנדסי והביטחוני. זאת, בשל ההיבטים הביטחוניים הנובעים מהצמידות לחלקות הנ"ל, ובשל הצורך לשמור על שטח תפעולי רחב שישרת את פלוגת המתקנים ואת הצרכים הצבאיים-המבצעיים (כגון חניית רכבים מבצעיים, פריקה וטעינה של ציוד צבאי, רחבת מסדרים ועוד).

לכך יש להוסיף, כי ממילא, בכל אחת מחלופות הבנייה האחרות – וגם אם מבנה פלוגת המתקנים היה נבנה על חלקות 110 ו-130 ועל השטח הצמוד להן – לא היה כדי לגרוע מצו התפיסה את השטח שנתפס. זאת, לאור עמדת המפקד הצבאי שלפיה שימוש

או בינוי בקרקע על ידי פלסטינים, בצמוד לפלוגה, יפגע בצורה משמעותית בתפיסת הביטחון במרחב ויסכן את הפלוגה.

4. לאור זאת, אני מצטרף לתוצאה אליה הגיע חברי, השופט א' שטיין.

ש ו פ ט

השופט ג' קרא :

לאחר שקראתי את דבריי חבריי, השופטים א' שטיין ו-י' עמית, לא מצאתי להצטרף אליהם, משדעתי שונה. ואסביר:

1. המקרקעין התפוסים נושא העתירה מצויים בתפיסה צבאית זה קרוב ל-40 שנה, ומאכלסים את פלוגת המתקנים.

2. אין חולק על כך שבין השנים 1967 ו-1982, השכיר הממונה על הרכוש הממשלתי באזור את החלקות 110 ו-130 לעיריית חברון, העותרת מספר 1, והמקום שימש כתחנת אוטובוסים. עניין זכויות הדיירות המוגנת של העותרת 1 במקרקעין אלה, עולה מחוות הדעת שניתנה על ידי אל"מ (כדרגתו אז) שרון אפק, ביום 7.6.2007, בלשכת היועץ המשפטי לאיו"ש, אשר צורפה כנספח י"ב לעתירה. על פי חוות הדעת, היו לעותרת 1 זכויות דיירות מוגנת במתחם התחנה, ויתכן שהיו זכויות כאלה אף לשוכר המשנה – חברת האוטובוסים. לא ניתן לפגוע בזכויות אלה כל עוד לא ניתן צו פינוי שיפוטי המסיים את הדיירות המוגנת במתחם (ראה סעיף 2.30 לחוות הדעת המשפטית).

3. בשנת 1983, בעקבות ביצוע פיגועים, תפס צה"ל את המקרקעין התפוסים, ובמקום הוקם בסיס צבאי - פלוגת המתקנים. הנימוקים שנמסרו אז לתפיסה, היו שיקולים בטחוניים-צבאיים.

4. בשנת 1991, נכנסו מתנחלים ישראלים להתגורר במקרקעין התפוסים בחלקות 110 ו-130; בהמשך, נגרע השטח המסוים שבו התגוררו המתנחלים מהתפיסה הצבאית. אשר ליתרת שטח החלקות 110 ו-130, הוא נותר בתפיסה צבאית עד לגריעתן המלאה של חלקות אלה ביום 5.2.2020, בצו המפקד הצבאי.

5. יוער כי רק ביום 11.9.2009, ניתן תוקף בכתב לתפיסת המקרקעין התפוסים, שאז נחתם צו תפיסה בכתב, מספר ת/09/15. מאז הוארך הצו ותוקנו גבולותיו, כפי שפירט חברי, השופט א' שטיין, בחוות דעתו.

6. טענתם המרכזית של העותרים היא שהוצאת צווי התפיסה, הארכת תוקפם כמו גם גריעת חלקות 110 ו-130 נעשו מטעמים שאינם צבאיים, ומשיקולים זרים, ומשכך דינם להתבטל.

7. לדעתי יש ממש בטענת העותרים כי נפל פגם בהפעלת שיקול דעתו של המפקד הצבאי בהחלטתו להוציא את צווי התפיסה, לרבות גריעתם של חלקות 110 ו-130, דבר שצריך להביא לבטלות החלטתו. לו"ז התפתחויות הדברים, כפי שנפרט, תומך בעמדה זו.

8. ביום 18.10.2017 אישרה מועצת התכנון העליונה בקשה להיתר להקמת 31 יחידות דיור, בשני מבני מגורים בחלקות 110 ו-130, במה שמכונה רובע חזקיה.

9. ביום 14.10.2018 התקבלה החלטת ממשלה 4189, בה צוין כי הקמת רובע חזקיה מחייב צמצום של שטח בסיס פלוגת המתקנים, ולצורך כך אף הוקצה תקציב לצורך צמצום שטח הבסיס. יוער, כי מי שהגיש את התכנית להקמת רובע חזקיה הוא היישוב היהודי בחברון המאוגד באגודה שיתופית.

10. הטענה הבסיסית עליה נסמך המפקד הצבאי כהצדקה לתפיסת המקרקעין התפוסים, הייתה מאז ומתמיד כי התפיסה נועדה לטעמים צבאיים ובטחוניים. על בסיס טענה זו, דחה בית משפט זה בבג"ץ 469/83 את טענת העותרים לקיומם של שיקולים זרים, וכך נקבע: "נחה דעתנו כי השיקול שעמד ביסוד מתן צו התפיסה הינו שיקול צבאי, וכי שיקול זה ממשיך לעמוד בעינו גם היום [...]". עוד הוסיף בית משפט זה וציין באותו פסק דין, כי "אין בדחיית העתירה כדי למנוע מהעותרים לחזור ולהעלות את הטענה כי עם שינוי נסיבות חל שינוי בצורך הצבאי. פסק דיננו זה משקף את הצורך הצבאי כפי שהוא נראה לנו מאז מתן הצו על תנאי, ועד היום".

11. כאמור, לאורך השנים, ובתשובה לעתירות שהגישו העותרים ואחרים, חזר המפקד הצבאי על עמדתו, כי הצורך הצבאי בתפיסת המקרקעין התפוסים עומד בעינו וממשיך לעמוד גם עד עצם היום הזה. אלא שהשתלשלות הדברים שתוארה לעיל טופחת על פני הטיעון האמור ומעמידה בסימן שאלה את נכונותו, ובכלל את טיבו של השיקול הצבאי בטחוני שנשקל על ידי המפקד הצבאי עת הפעיל את סמכותו בעניין תפיסת המקרקעין, והארכת תוקפו ביום 5.2.2020, לרבות גריעת חלקות 110 ו-130.

12. לטעמי, מרגע ששיקול דעתו של המפקד הצבאי הוכתב על ידי הדרג המדיני בהחלטת ממשלה מס' 4189, שהורתה על צמצום שטח בסיס פלוגת המתקנים, לצורך בניית אותן 31 יחידות דיור, דווקא בחלקות 110 ו-130 בתוך מתחם המקרקעין התפוסים, ברי כי שיקול דעתו של המפקד הצבאי לא יכול להיות שיקול צבאי-בטחוני, הנקי משיקולים זרים. משכפני המפקד הצבאי עמדו החלטת מועצת התכנון העליונה מיום 18.10.2017, והחלטת הממשלה מס' 4189, שנועדה להוציא לפועל את החלטת מועצת התכנון העליונה הנ"ל, הוכוון מיניה וביה, שיקול דעתו של מפקד הצבאי לטובת המטרה, כך שתאפשר את הבניה בחלקות 110 ו-130, תוך מילוי הוראות הדרג המדיני. כעולה מהיסטוריית הוצאת צווי התפיסה בעניין המקרקעין התפוסים, תפיסתן של כלל החלקות כולל 110 ו-130, התבססה עד כה על שיקול צבאי בטחוני בלבד, אותו מוסמך המפקד הצבאי לשקול. ההחלטה הנתקפת בעתירה זו, אשר הוכתבה על ידי הדרג המדיני, אינה מתבססת על שיקולים אלה בלבד.

13. לפיכך, לו הייתה דעתי נשמעת, היינו מוציאים צו על תנאי המורה למשיבים לנמק מדוע לא יבוטלו הצווים מושא העתירה.

ש ו פ ט

הוחלט כאמור בפסק דינו של השופט א' שטיין, אליו הצטרף השופט י' עמית, כנגד דעתו החולקת של השופט ג' קרא.

ניתן היום, כ"ז באדר א' התשפ"ב (28.2.2022).

ש ו פ ט

ש ו פ ט

ש ו פ ט